

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PEDRA CRUZ VILLALÓNA
přednesené dne 11. června 2015¹

Věc C-572/13

Hewlett-Packard Belgium SPRL

a

Epson Europe BV

proti

Reprobel SCRL

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour d'appel de Brusel (Belgie)]

„Sbližování právních předpisů — Duševní vlastnictví — Autorské právo a práva s ním související — Směrnice 2001/29/ES — Výlučné právo na rozmnožování — Výjimky a omezení — Článek 5 odst. 2 písm. a) a b) — Výjimka pro reprografii — Výjimka pro soukromé rozmnožování — Pojem ‚spravedlivá odměna‘ — Výběr poplatku z multifunkčních tiskáren z titulu spravedlivé odměny — Souběh paušální odměny a úměrné odměny — Způsob výpočtu — Příjemci spravedlivé odměny — Autoři a vydavatelé“

1. Soudnímu dvoru je v projednávané věci předkládána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, která se opět týká výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti², a konkrétně jejího čl. 5 odst. 2 písm. a) a b), který stanoví možnost, že členské státy ve svém vnitrostátním právu zavedou výjimky z výlučného práva na rozmnožování, tedy výjimku pro reprografii a výjimku pro soukromé rozmnožování.

2. Podniky – žalobci v původním řízení ve svém postavení dovozců nebo výrobců multifunkčních tiskáren v zásadě zpochybňují výši částek, které jsou od nich požadovány jakožto spravedlivá odměna splatná z titulu výjimky pro reprografii stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29; tím je Soudnímu dvoru poskytnuta možnost, aby se zabýval ustanoveními, k jejichž výkladu má mnohem méně příležitostí, než je tomu v případě čl. 5 odst. 2 písm. b) téže směrnice.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230.

I – Právní rámec

A – Unijní právo

3. Článek 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 stanoví:

„2. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

- a) u rozmnoženin na papíře nebo jakémkoliv podobném nosiči, přičemž tyto rozmnoženiny vznikly použitím jakékoliv fotografické techniky nebo některým jiným procesem s podobnými účinky, s výjimkou hudebnin, za předpokladu, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu;
- b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6“.

4. Hlavní body odůvodnění a další ustanovení směrnice 2001/29, která mohou být relevantní pro rozhodnutí sporu v původním řízení, budou podle potřeby citována v dalším textu. Je však třeba citovat bod 37 odůvodnění této směrnice, který zní:

„Stávající vnitrostátní systémy týkající se reprografie, pokud existují, nejsou závažnou překážkou vnitřního trhu. Členskými státy by mělo být povoleno stanovit výjimku nebo omezení ve vztahu k reprografii.“

B – Belgické právo

5. Článek 1 odst. 1 zákona ze dne 30. června 1994 o autorském právu a právech souvisejících³ stanoví:

„Autor literárního nebo uměleckého díla má výlučné právo rozmnožovat dílo libovolným způsobem a jakoukoli formou, přímo nebo nepřímo, přechodně nebo trvale, zcela nebo zčásti, nebo jeho rozmnožování povolit.

[...]“

6. Článek 22 odst. 1 LDA ve znění účinném ke dni vydání předkládacího rozhodnutí⁴ stanoví:

„Pokud bylo dílo zveřejněno oprávněně, autor nemůže zakázat

[...]

4° částečné nebo úplné rozmnožování článků nebo výtvarných děl nebo rozmnožování krátkých úryvků jiných děl na grafickém nebo obdobném nosiči, pokud se toto rozmnožování uskutečňuje výlučně za soukromým účelem a není v rozporu s obvyklým užitím díla;

3 — Loi du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins, *Moniteur belge* ze dne 27. července 1994, s. 19297, dále jen „LDA“.

4 — Je třeba uvést, že tato ustanovení byla změněna zákonem o změně některých zákonů zejména v oblasti spravedlnosti ze dne 31. prosince 2012 (loi portant des dispositions diverses, spécialement en matière de justice du 31 décembre 2012), *Moniteur belge* ze dne 31. prosince 2012, s. 88936, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2013, teprve po předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru.

4^a částečné nebo úplné rozmnožování článků nebo výtvarných děl nebo rozmnožování krátkých úryvků jiných děl na grafickém nebo obdobném nosiči, pokud se toto rozmnožování uskutečňuje pro ilustrační účely při vyučování nebo při vědeckém výzkumu, je odůvodněno sledovaným neziskovým účelem a není v rozporu s obvyklým užitím díla [...]

[...]

5° rozmnožování zvukových a audiovizuálních děl uskutečňované v rodinném kruhu a omezené na tento kruh“.

7. Články 59 až 61 LDA stanoví:

„Článek 59

„Autoři a vydavatelé děl na grafickém nebo obdobném nosiči mají nárok na odměnu za rozmnožování těchto děl; totéž platí pro rozmnožování uskutečňované za podmínek stanovených v čl. 22 odst. 1, bodu 4 a 4a a čl. 22a odst. 1 bodu 1 a 2.

Odměnu hradí výrobce, dovozce nebo nabyvatel zařízení umožňujících rozmnožování chráněných děl uvnitř Společenství při uvádění těchto zařízení do oběhu v tuzemsku.

Článek 60

Fyzické nebo právnické osoby, které pořizují rozmnoženiny děl, kromě toho hradí úměrnou odměnu stanovenou podle počtu pořizovaných rozmnoženin, případně tuto odměnu hradí namísto fyzických osob ti, kdo za úplaty či bezplatně poskytují rozmnožovací přístroj třetím osobám.

Článek 61

Výši odměn uvedených v člancích 59 a 60 stanoví král vyhláškou projednanou Radou ministrů. Odměna uvedená v článku 60 může být upravena podle jednotlivých odvětví.

Vyhláška stanoví podmínky výběru, rozdělení a kontroly těchto odměn a okamžik jejich splatnosti.

Nestanoví-li mezinárodních úmluvy jinak, rozdělují se odměny ve smyslu článků 59 a 60 rovným dílem autorům a vydavatelům.

Král v souladu s podmínkami a prováděcími pravidly, které určí, pověří společnost zastupující všechny společnosti pro správu práv zajišťováním výběru a rozdělování odměny.“

8. Výše paušální odměny a úměrné odměny, jsou stanoveny v člancích 2, 4, 8 a 9 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997, kterou se stanoví odměna autorů a vydavatelů za rozmnožování děl na grafickém nebo obdobném nosiči pro soukromé nebo vzdělávací účely⁵. Tyto články stanoví⁶:

„Článek 2

1. Výše paušální odměny vybírané z kopírovacích přístrojů se stanoví na:

- 1° [5,01] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování nižší než 6 stran za minutu;
- 2° [18,39] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování od 6 do 9 stran za minutu;
- 3° [60, 19] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování od 10 do 19 stran za minutu;
- 4° [195,60] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování od 20 do 39 stran za minutu;
- 5° [324, 33] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování od 40 do 59 stran za minutu;
- 6° [810, 33] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování od 60 do 89 stran za minutu;
- 7° [1 838,98] eura za kopírovací přístroj s rychlostí kopírování přesahující 89 stran za minutu.

Pro stanovení výše paušální odměny se bere v úvahu rychlost černobílého kopírování, a to i v případě přístrojů umožňujících pořizování barevných kopií.

2. Výše paušální odměny použitelné na rozmnožovací stroje a na kancelářské ofsetové stroje se stanoví na:

- 1° [324,33] eura za rozmnožovací stroj;
- 2° [810,33] eura za kancelářský ofsetový stroj.

[...]

Článek 4

U přístrojů, které sdružují několik funkcí odpovídajících funkcím přístrojů uvedených v člancích 2 a 3, odpovídá výše paušální odměny nejvyšší částce z částek uvedených v člancích 2 a 3, které se mohou použít na integrovaný přístroj.

[...]

Článek 8

V případě, že povinná osoba neposkytne součinnost podle článků 10 až 12, výše úměrné odměny se stanoví na:

- 1 [0,0334] eura za každou rozmnoženinu chráněného díla;

5 — Arrêté royal du 30 octobre 1997 relatif à la rémunération des auteurs et des éditeurs pour la copie dans un but privé ou didactique des œuvres fixées sur un support graphique ou analogue, *Moniteur belge* ze dne 7. listopadu 1997, s. 29874, dále jen „královská vyhláška ze dne 30. října 1997“.

6 — Tyto údaje vyplývají ze stanoviska Generálního ředitelství pro regulaci a organizaci trhu ze dne 4. listopadu 2012 o automatické indexaci částek stanovených v královské vyhlášce ze dne 30. října 1997, kterou se stanoví odměna autorů a vydavatelů za rozmnožování děl na grafickém nebo obdobném nosiči pro soukromé nebo vzdělávací účely, *Moniteur belge* ze dne 4. listopadu 2013, s. 83560.

2 [0,0251] eura za každou rozmnoženinu chráněného díla pořízenou prostřednictvím přístrojů používaných vzdělávacím zařízením nebo veřejnou půjčovnou.

Částky uvedené v prvním pododstavci se vynásobí dvěma v případě barevných rozmnoženin chráněných děl.

Článek 9

Pokud povinná osoba poskytla součinnost při výběru úměrné odměny organizací pro kolektivní správu práv, stanoví se její výše na

- 1° [0,0201] eura za každou rozmnoženinu chráněného díla;
- 2° [0,0151] eura za každou rozmnoženinu chráněného díla pořízenou prostřednictvím přístrojů používaných vzdělávacím zařízením nebo veřejnou půjčovnou.

Částky uvedené v prvním pododstavci se vynásobí dvěma v případě barevných rozmnoženin chráněných děl.“

9. Součinnost uvedená v člancích 8 a 9 je definována v člancích 10 až 12 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997. Článek 10 stanoví:

„Povinná osoba poskytla součinnost při výběru úměrné odměny, pokud:

- 1° v souladu s ustanoveními oddílu 3 společnosti pro kolektivní správu práv odevzdala své prohlášení za předmětné období;
- 2° v okamžiku odevzdání prohlášení organizaci pro kolektivní správu práv této organizaci předběžně zaplatila úměrnou odměnu odpovídající počtu rozmnoženin chráněných děl vynásobenému příslušnou sazbou uvedenou v článku 9, a
- 3° a) před uplynutím lhůty 200 pracovních dnů ode dne předložení prohlášení organizaci pro kolektivní správu práv na základě společné dohody s touto organizací učinila odhad počtu kopií chráněných děl pořízených za předmětné období, nebo
b) poskytla informace nezbytné k vypracování posudku uvedeného v článku 14, pokud společnost pro kolektivní správu práv požádala o posudek podle tohoto článku.“

10. Článek 14 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997 stanoví:

„1. Pokud není počet kopií chráněných děl pořízených za předmětné období stanoven na základě vzájemné dohody mezi povinnou osobou a společností pro kolektivní správu práv, může tato společnost požádat o posudek za účelem stanovení počtu kopií chráněných děl pořízených za předmětné období.

Společnost pro kolektivní správu práv uvědomí povinnou osobu o žádosti o posudek ve lhůtě 220 pracovních dnů ode dne, kdy tato společnosti přijala prohlášení této povinné osoby. Posudek vypracuje jeden či více znalců určených:

- 1° společnou dohodou povinné osoby a společnosti pro kolektivní správu práv nebo
- 2° společností pro kolektivní správu práv.

Společnost pro kolektivní správu práv může na základě třetího pododstavce bodu 2 určit pouze jednoho či více znalců schválených ministrem.

Posudek se vydává ve lhůtě nejvýše tří měsíců ode dne doručení žádosti o posudek určeného znalce nebo znalců.

2. Pokud se znalec nebo znalci určují společnou dohodou povinné osoby a organizace pro kolektivní správu práv, náklady na posudek se v souladu se společnou dohodou rozdělí mezi obě strany. Pokud znalec určuje pouze společnost pro kolektivní správu práv v souladu s odstavcem 1 prvním pododstavcem bodem 2, tato společnost může náklady na posudek vymáhat na povinné osobě, pokud jsou splněny všechny následující podmínky:

- 1° - povinná osoba společnosti pro kolektivní správu práv předem neposkytl informace, které tato společnost požadovala na základě článku 22, nebo
 - povinná osoba předala společnosti pro kolektivní správu práv v návaznosti na žádost o informace na základě článku 22 informace, které byly zjevně nesprávné nebo neúplné;
- 2° společnost pro kolektivní správu práv v žádosti o informace uvedené v článku 22 jednoznačně informovala povinnou osobu o tom, že v případech uvedených v bodě 1 může vymáhat náklady na vypracování nezávislého posudku, který si tato společnost vyžádala;
- 3° náklady na posudek jsou objektivně zdůvodněné;
- 4° náklady na posudek jsou přiměřené v poměru k počtu rozmnoženin chráněných děl, které organizace pro kolektivní správu práv mohla rozumně předpokládat.

[...]

II – Skutkový základ sporu v původním řízení

11. Společnost Hewlett-Packard Belgium⁷ do Belgie dováží reprografické stroje pro profesionální a domácí použití, a zejména „multifunkční“ přístroje, jejichž hlavní funkcí je tisk dokumentů v různých rychlostech podle kvality tisku, které mohou rovněž skenovat a rozmnožovat dokumenty i přijímat a odesílat faxové zprávy. Tyto multifunkční tiskárny, jež jsou jádrem sporu v původním řízení, jsou prodávány za ceny, které obvykle nepřesahují 100 eur.

12. Reprobél SCRL⁸ je organizací pro kolektivní správu práv, která je pověřena výběrem a rozdělováním částek odpovídajících spravedlivé odměně z titulu výjimky pro reprografii.

13. Reprobél dne 16. srpna 2004 zaslala společnosti HPB faxovou zprávu, ve které jí oznámila, že uvádění multifunkčních tiskáren na trh v zásadě zakládá povinnost uhradit poplatek ve výši 49,20 eura za každý přístroj.

14. Vzhledem k tomu, že uspořádaná jednání a výměna korespondence s organizací Reprobél nevedla k dohodě o sazbě použitelné na tyto multifunkční tiskárny, společnost HPB podáním ze dne 8. března 2010 podala na organizaci Reprobél žalobu k tribunal de première instance de Bruxelles (soud prvního stupně v Bruselu). Společnost HPB požadovala, aby uvedený soud rozhodl, že z přístrojů, které uvedla na trh, se neplatí žádná odměna a podpůrně, že odměny, které zaplatila, odpovídaly spravedlivé odměně splatné na základě belgické právní úpravy vyložené ve světle směrnice 2001/29. Dále navrhla,

7 — Dále jen „HPB“.

8 — Dále jen „Reprobél“.

aby organizaci Reprobel bylo pod pokutou 10 milionů eur uloženo vypracovat v průběhu jednoho roku studii odpovídající studii uvedené v článku 26 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997 týkající se mimo jiné řady sporných přístrojů a jejich skutečného používání jako přístrojů pro kopírování chráněných děl, ve které bude uvedeno srovnání tohoto skutečného používání se skutečným používáním jakéhokoliv jiného přístroje rozmnožujícího chráněná díla.

III – Předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

15. Za těchto okolností se cour d'appel de Bruxelles (odvolací soud v Bruselu) rozsudkem ze dne 23. října 2013, došlým kanceláři Soudního dvora dne 8. listopadu 2013 rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být pojem ‚spravedlivá odměna‘ uvedený v čl. 5 odst. 2 písm. a) a v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 vykládán odlišně podle toho, zda je rozmnoženina na papíře nebo podobném nosič za použití jakékoli fotografické techniky nebo jiným procesem s podobnými účinky pořízena kterýmkoliv uživatelem nebo fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční? V případě kladné odpovědi: na jakých kritériích se má tento výkladový rozdíl zakládat?
- 2) Musí být čl. 5 odst. 2 písm. a) a čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 vykládány tak, že členské státy opravňují ke stanovení spravedlivé odměny náležející nositelům práv ve formě:
 - paušální odměny hrazené výrobcem, dovozcem nebo nabyvatelem přístrojů umožňujících rozmnožování chráněných děl uvnitř Společenství, a to při uvedení těchto přístrojů do oběhu v tuzemsku, jejíž výše se stanoví výlučně podle rychlosti, s jakou je kopírovací stroj schopen pořídit určitý počet rozmnoženin za minutu, a bez jakékoli další spojitosti s újmou, která případně vznikla nositelům práv, a
 - úměrné odměny určené pouze jednotkovou cenou vynásobenou počtem zhotovených rozmnoženin, která se mění podle toho, zda povinná osoba poskytla – či neposkytla – součinnost při výběru této odměny, kterou platí fyzické nebo právnické osoby, které zhotovují rozmnoženiny děl, nebo ji případně namísto nich platí ti, kdo za úplatu nebo bezplatně poskytují rozmnožovací přístroj třetím osobám.

V případě záporné odpovědi na tuto otázku: jakými relevantními a jednotnými kritérii se musí členské státy řídit, aby v souladu s unijním právem bylo možné považovat odměnu za spravedlivou a mezi dotýcnými osobami byla nastolena přiměřená rovnováha?

- 3) Musí být čl. 5 odst. 2 písm. a) a čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 vykládány tak, že členské státy opravňují k tomu, aby polovinu spravedlivé odměny připadající nositelům práv přidělily vydavatelům děl vytvořených autory bez toho, aby vydavatelé měli jakoukoliv povinnost poskytnout autorům – byť nepřímo – část odměny, o kterou byli autoři zkráceni?
- 4) Musí být čl. 5 odst. 2 písm. a) a čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 vykládány tak, že členské státy opravňují k tomu, aby zavedly nediferencovaný systém výběru spravedlivé odměny připadající nositelům práv ve formě paušální částky a částky z každé pořízené rozmnoženiny, jež implicitně, avšak nepochybně částečně pokrývá rozmnožování hudebnin a nelegální rozmnožování“

16. Mezitímním rozsudkem ze dne 7. února 2014 cour d'appel de Bruxelles informoval Soudní dvůr, že povolil dobrovolný vstup společnosti Epson Europe BV⁹ do původního řízení. Proto Soudní dvůr v souladu s čl. 97 odst. 2 svého jednacího řádu zaslal společnosti Epson procesní písemnosti, které již byly doručeny zúčastněným uvedeným v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie.

17. Společnosti HPB, Epson, organizace Reprobel, účastnice původního řízení a belgická, irská¹⁰, rakouská, polská, portugalská a finská¹¹ vláda, jakož i Evropská komise předložily písemná vyjádření. Společnosti HPB, Epson, organizace Reprobel a belgická a česká vláda, jakož i Komise rovněž přednesly ústní vyjádření při jednání, které se konalo dne 29. ledna 2015.

IV – K pojmu „spravedlivá odměna“ ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) a čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 (první otázka)

18. Předkládající soud se svou první otázkou táže Soudního dvora, zda pojem „spravedlivá odměna“, který je uveden v čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, musí být vykládán odlišně podle toho, zda jednání spočívající v pořízení „rozmnoženin na papíře nebo jakémkoliv podobném nosiči, přičemž tyto rozmnoženiny vznikly použitím jakékoliv fotografické techniky nebo některým jiným procesem s podobnými účinky“ uskutečňuje „každý uživatel“ nebo „fyzická osoba pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční“.

19. Je třeba zdůraznit, že tato první otázka předkládajícího soudu je poměrně nejednoznačná, čemuž nasvědčují velice rozdílná písemná vyjádření, která tato otázka vyvolala, a to pokud jde o jejich závěry i jejich odůvodnění. Podle prvního zběžného přečtení tak lze mít za to, že předkládající soud patrně naznačuje, že čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 nejen může, nýbrž dokonce musí být vykládán s přihlédnutím k postavení osoby provádějící reprografii chráněného díla, a k účelu, ke kterému je rozmnoženina pořizována, tedy ke kritériím uvedeným v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice. Je tedy nutné začít vymezením jejího přesného smyslu a dosahu s ohledem na spor v původním řízení a nejprve uvést vysvětlení poskytnuté samotným předkládajícím soudem.

A – Ke smyslu a dosahu první otázky

1. Vysvětlení předkládajícího soudu

20. Předkládající soud uvádí, že Soudní dvůr se až dosud zabýval pojmem „spravedlivá odměna“ pouze v rámci výkladu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29.

21. Organizace Reprobel však před předkládajícím soudem tvrdila, že se ve věci v původním řízení jedná pouze o čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 a že je třeba rozlišovat mezi výjimkou pro reprografii, na kterou se vztahuje posledně uvedené ustanovení, a výjimkou pro soukromé rozmnožování, na kterou se vztahuje čl. 5 odst. 2 písm. b) téže směrnice. Společnost HPB naopak tvrdila, že vzhledem k tomu, že se čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 týká rozmnoženin na jakémkoliv nosiči, vztahuje se rovněž na reprografii prováděnou fyzickou osobou pro její soukromé použití.

9 — Dále jen „Epson“.

10 — Irsko však navrhuje zodpovědět pouze první a druhou předběžnou otázku.

11 — Finská vláda však navrhuje zodpovědět pouze třetí a čtvrtou předběžnou otázku.

22. Předkládající soud z tohoto hlediska uvádí, že v důsledku toho, že multifunkční tiskárny jsou rovněž používány fyzickými osobami pro jejich soukromé užití, vyvstává otázka, zda pojem „spravedlivá odměna“, který musí záviset na újmě vzniklé nositeli práv, musí být vykládán totožně bez ohledu na to, zda je rozmnoženina pořizována pro soukromé užití, nebo nějaký jiný účel.

2. Analýza první otázky

23. Obtížnost první otázky položené předkládajícím soudem spočívá ve skutečnosti, že tato otázka svým zněním patrně naznačuje, že „parametry“ spravedlivé odměny z titulu rozmnožování pro soukromé účely stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, jsou určitým způsobem kumulovatelné s parametry spravedlivé odměny z titulu reprografie, kterou stanoví čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice.

24. To však podle mne není smysl, který je třeba dát první otázce.

25. Především je třeba zdůraznit, že se předkládající soud – jak to vyplývá ze samotného vlastního znění jeho otázky – opírá výlučně o čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, jelikož hovoří výslovně a výlučně o „rozmnoženin[ách] na papíře nebo jakémkoliv podobném nosiči, přičemž tyto rozmnoženiny vznikly použitím jakékoliv fotografické techniky nebo některým jiným procesem s podobnými účinky“, a nikoliv obecně o rozmnoženinách pořízených například prostřednictvím multifunkční tiskárny.

26. Jeho první otázka tudíž nevychází ze zásady, že se na používání multifunkčních tiskáren může vztahovat výjimka pro reprografii stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 i výjimka pro soukromé rozmnožování stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice¹².

27. V tomto ohledu je nutné uvést, že obecně je možné konstatovat, že používání multifunkčních tiskáren pro účely rozmnožování chráněných děl může spadat zároveň do věcné působnosti výjimky pro reprografii ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) i výjimky pro soukromé rozmnožování ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice.

28. Tyto tiskárny vedle své primární funkce tisku dokumentu na papír z koncového zařízení připojeného kabelem nebo bezdrátově (například počítač, tablet, smartphone nebo fotoaparát) nebo ze zápisového zařízení (například externí pevný disk nebo paměťová karta) totiž umožňují nejen přenášet fotografickou technikou nebo reprografií dílo na papír, což je činnost, na kterou se vztahuje výjimka pro reprografii stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, ale rovněž skenovat nebo digitalizovat tato díla a ukládat je na elektronický nosič¹³, což je činnost, na kterou se může vztahovat výjimka pro soukromé kopírování stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice¹⁴.

29. Ze spisu nicméně vyplývá, že pro účely poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu není nutné určit, zda se na používání multifunkčních tiskáren vztahuje pouze výjimka pro reprografii stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, nebo zda se na ně též souběžně vztahuje – právě s ohledem na jejich různorodé funkce – výjimka pro soukromé kopírování stanovená v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice, ani v důsledku toho vymezovat působnosti těchto dvou ustanovení, pokud jde o tyto tiskárny, a šířeji ani pokud jde o jakákoliv hybridní zařízení nebo přístroje pro rozmnožování, které mohou být používány pro účely analogového a digitálního rozmnožování chráněných děl.

12 — Situace, kterou se zabývala generální advokátka E. Sharpston ve svém stanovisku ve věci VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:34, bod 40).

13 — V tomto ohledu je ovšem nutné rozlišovat mezi rozmnožováním chráněných děl šířených v digitalizované formě (elektronické knihy nebo jiná díla distribuovaná na CD, DVD nebo prostřednictvím internetu) a rozmnožováním chráněných děl šířených v analogové formě (knihy, tištěné noviny), přičemž rozmnoženina digitalizovaného díla, stejně jako digitalizované analogové dílo, jsou legální pouze tehdy, pokud k tomuto rozmnožování udělil nositel práv souhlas, nebo pokud se na ně vztahuje jedna z výjimek stanovených ve směrnici 2001/29.

14 — K tomuto bodu viz níže body 42 až 45 tohoto stanoviska.

30. Je totiž třeba uvést, že belgická vláda a organizace Reprobel tvrdily, že ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 byla provedena ustanovením čl. 22 odst. 1 bodu 4 LDA a že ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice byla provedena čl. 22 odst. 1 bodu 5 LDA. Dále mají za to, že se ve věci v původním řízení neuplatní ustanovení čl. 22 odst. 1 bodu 5 LDA, na rozdíl od ustanovení čl. 22 odst. 1 bodu 4.

31. V tomto ohledu lze konstatovat, že ve znění použitelném ke dni vydání předkládacího rozhodnutí se čl. 22 odst. 1 bodu 5 LDA ve skutečnosti vztahoval pouze na „rozmnoženiny zvukových a audiovizuálních děl pořízené v rodinném kruhu a vyhrazené pro tento kruh“. Z toho je tedy možné dovodit, že by se výjimka pro soukromé rozmnožování neměla vztahovat – alespoň před reformou ze dne 31. prosince 2012, která nabyla účinnosti dne 1. prosince 2013 – na používání multifunkčních tiskáren, ani na digitalizaci chráněných děl prostřednictvím skeneru¹⁵. Jedná se však o závěr, který může dovodit výlučně předkládající soud, jelikož Soudní dvůr podle ustálené judikatury není příslušný pro výklad vnitrostátního práva.

32. Otázkou, kterou si předkládající soud z tohoto hlediska podle mého názoru klade, však je, zda a případně v jakém rozsahu se může spravedlivá odměna z titulu výjimky pro reprografii, která je uvedena v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, která obvykle a až na výjimky náleží za používání multifunkčních tiskáren pro účely rozmnožování chráněných děl, „lišit“ podle toho, zda je toto používání uskutečňováno všemi uživateli, nebo zda je uskutečňováno „fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční“ podle formulace převzaté v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice.

33. Předkládající soud se tedy neptá, zda je možné uplatnit parametry stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 v případě použití čl. 5 odst. 2 písm. a) této směrnice, nýbrž se konkrétně a přesně ptá, zda směrnice 2001/29 umožňuje či případně ukládá – jestliže spravedlivá odměna musí být stanovena v závislosti na újmě vzniklé nositelům práv z důvodu pořízení rozmnoženiny – odstupňování spravedlivé odměny vybírané z titulu reprografie z používání multifunkčních tiskáren podle toho, zda je rozmnoženina pořízena fyzickou osobou pro soukromé účely, nebo jakoukoliv jinou osobou pro jiné účely.

34. Jinými slovy, jedná se o to, aby Soudní dvůr s konečnou platností a jednoznačně určil, zda a případně v jakém rozsahu směrnice 2001/29 umožňuje nebo ukládá členským státům, které se rozhodly zavést výjimku pro reprografii stanovenou v jejím čl. 5 odst. 2 písm. a) a jako ve věci v původním řízení zavádí výběr paušální a úměrné odměny z používání multifunkčních tiskáren pro účely financování spravedlivé odměny stanovené v tomto ustanovení, aby v každém případě zohlednily skutečnost, zda jsou tyto tiskárny používány fyzickými osobami pro soukromé účely, či nikoliv.

B – K existenci povinnosti diferencovaného výběru spravedlivé odměny podle používání multifunkčních tiskáren

35. Nejprve je třeba připomenout, že podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/29 členské státy mají pouze možnost – nikoliv povinnost – zavést do svého vnitrostátního práva výjimky nebo omezení výlučného práva na rozmnožování děl chráněných autorským právem stanovené v jejím článku 2, vyjmenované v jejím čl. 5 odst. 2 a 3, mezi nimi i výjimku pro reprografii uvedenou v jejím čl. 5 odst. 2 písm. a) a výjimku pro soukromé rozmnožování uvedenou v jejím čl. 5 odst. 2 písm. b).

36. Pokud se však tyto členské státy rozhodnou zavést výjimku pro reprografii nebo výjimku pro soukromé rozmnožování, jsou na základě čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 povinny upravit poskytování spravedlivé odměny ve prospěch nositelů výlučného práva na rozmnožování¹⁶.

15 — Ze zprávy králi, která předchází přijetí královské vyhlášky ze dne 30. října 1997 vyplývá, že tato možnost již byla vzata v úvahu.

16 — Naposledy viz rozsudek Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 19) a citovaná judikatura.

37. Soudní dvůr rozhodl, že pojem „spravedlivá odměna“, který je nezbytným prvkem společným výjimce pro reprografii a výjimce pro soukromé rozmnožování, je autonomním pojmem unijního práva, který musí být ve všech členských státech vykládán jednotně¹⁷. To zejména znamená, že pokud se členské státy rozhodnou zavést výjimku pro reprografii nebo výjimku pro soukromé rozmnožování, již nadále nemohou volně stanovit parametry spravedlivé odměny jakožto podstatného prvku nejednotně a neharmonizovaně¹⁸.

38. Soudní dvůr však též rozhodl, že vzhledem k tomu, že směrnice 2001/29 výslovně tuto otázku neupravuje, členské státy mají široký prostor pro uvážení pro vymezení jednotlivých prvků systému spravedlivé odměny, který tak při respektování zásady zákazu diskriminace musí zavést, zejména pak pro účely určení osob, které mají tuto odměnu hradit, ale i stanovení její formy, podmínek a její výše¹⁹.

39. Nicméně, jak Soudní dvůr opakovaně uvedl, spravedlivá odměna musí být nutně vypočtena na základě potenciální nebo skutečné újmy²⁰ způsobené nositelům autorských práv z důvodu zavedení předmětné výjimky z výlučného práva na rozmnožování²¹.

40. Na první otázku předkládajícího soudu je třeba odpovědět právě ve světle těchto základních východisek.

41. V projednávané věci je nejprve třeba uvést, že charakteristiky výjimky pro reprografii a výjimky pro soukromé rozmnožování jsou definovány v čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 podle velice protichůdných kritérií²². Výjimka pro reprografii je „definována“ podle nosiče rozmnoženiny („papír nebo jakýkoliv jiný nosič“) a použitých prostředků rozmnožování („jakákoliv fotografická technika nebo některý jiný proces s podobnými účinky“), zatímco výjimka pro soukromé rozmnožování je definována podle nosiče rozmnoženiny („jakýkoliv nosič“), ale především podle totožnost původce rozmnoženiny („fyzická osoba“) a cíle sledovaného pořízením rozmnoženiny („pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční“).

42. Tato upřesnění ve skutečnosti nejsou definičními znaky těchto dvou výjimek, nýbrž spíše hledisky, která umožňují vymezit obrysy jejich působnosti, a tak do jisté míry určit jejich působnost *ratione personae* a *ratione materiae*, ale zcela jinými pojmy a za zcela odlišných podmínek.

43. Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, který není předmětem ve sporu v původním řízení, tak v zásadě definuje působnost výjimky pro soukromého rozmnožování *ratione materiae* a stanoví přitom dvojí omezení. Pouze fyzické osoby jsou oprávněny rozmnožovat chráněná díla z titulu soukromého rozmnožování, a to pouze pro vlastní soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční. V důsledku toho je možné spravedlivou odměnu, k jejímuž vzniku musí z tohoto důvodu – až na výjimky – dojít při každém rozmnožení chráněného díla, vybrat pouze od posledně uvedených osob. Toto ustanovení naproti tomu neomezuje, přinejmenším nikoliv výslovně, působnost výjimky pro soukromé rozmnožování *ratione materiae*. V tomto ohledu pouze uvádí, že se použije bez ohledu na nosič použitý pro rozmnoženinu. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 dokonce ve skutečnosti omezuje působnost výjimky pro soukromé rozmnožování *ratione materiae* výlučně na digitální rozmnoženiny.

17 — Viz rozsudek Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 33).

18 — Viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 36) a ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 49).

19 — Naposledy viz rozsudek Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 19, 20, 30 až 41, 57 a 59) a citovaná judikatura.

20 — Viz zejména bod 35 odůvodnění směrnice 2001/29 a rozsudek Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 39).

21 — Rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 42); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 47); ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 55), a Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 21).

22 — Jak to již uvedla generální advokátka E. Sharpston ve svém stanovisku ve věci VG Wort a další (C-457/11 až 460/11, EU:C:2013:34, bod 39).

44. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, jenž je jediným ustanovením dotčeným ve věci v původním řízení, v zásadě definuje prostřednictvím trojího omezení působnost výjimky pro reprografii *ratione materiae*, a v důsledku toho negativně vymezuje výjimku pro soukromé rozmnožování. Výjimka pro reprografii se vztahuje pouze na rozmnoženiny na papíře nebo jakémkoliv podobném nosiči za použití jakékoliv fotografické techniky nebo některým jiným procesem s podobnými účinky s výjimkou hudebnin.

45. Jak uvedl Soudní dvůr, znění čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 zavádí rozdíl mezi nosičem pro rozmnožování, tedy papírem nebo podobným nosičem, a prostředkem použitým k takovému rozmnožování, tedy jakoukoliv fotografickou technikou nebo některým jiným procesem s podobnými účinky²³.

46. Nosičem rozmnoženiny musí být výslovně uvedený papír nebo jiný „podklad, který musí vykazovat podobné vlastnosti, tedy vlastnosti, které jsou s vlastnostmi papíru srovnatelné a jsou jim rovnocenné“²⁴, což vylučuje všechny neanalogové nosiče rozmnoženin, a tudíž zejména digitální nosiče²⁵.

47. Prostředkem umožňujícím rozmnožování na papíře nebo na podobném nosiči se rozumí nejen fotografická technika, ale také „některý jiný proces s podobnými účinky“, tedy jakýkoliv jiný prostředek umožňující dosáhnout podobného výsledku jako fotografická technika, tedy analogového vyobrazení chráněného díla nebo jiného chráněného předmětu²⁶. Soudní dvůr tak uvedl, že výjimka týkající se reprografických postupů není založena na použité technice, ale spíše na výsledku, kterého má být dosaženo²⁷.

48. Z judikatury Soudního dvora je tak možné dovodit, že se na funkci kopírování u multifunkčních tiskáren, která umožňuje rozmnožovat chráněná díla na papíře, vztahuje výjimka pro reprografii uvedená v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, zatímco na jejich funkci skeneru, která umožňuje rozmnožovat chráněná díla na elektronickém nosiči, tedy digitalizovat díla zveřejněná na papíře, se může vztahovat výjimka pro soukromé rozmnožování uvedená v čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice. Jak jsem však již uvedl²⁸, tento aspekt problematiky nespadá do oblasti vymezené předběžnými otázkami položenými Soudnímu dvoru, jelikož vnitrostátní zákonodárce tento případ nepředvídal, přinejmenším před reformou z 31. prosince 2012, která nabyla účinnosti 1. ledna 2013, tedy po podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru.

49. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 naproti tomu neobsahuje žádné omezení týkající postavení osoby pořizující rozmnoženinu díla nebo účelu, pro který je tato rozmnoženina pořizována. V důsledku toho spravedlivá odměna, která až na výjimky musí plynout z každé rozmnoženiny chráněného díla z titulu výjimky pro reprografii, musí být v zásadě vybrána od každé osoby pořizující takovou rozmnoženinu²⁹.

50. Z předcházející analýzy vyplývá, že čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 výslovně nestanoví – což je otázka položená Soudnímu dvoru – nebo členskými státy, které se rozhodly zavést výjimku pro reprografii, formálně nezakazuje upravit výběr spravedlivé odměny splatné za používání multifunkčních tiskáren pro účely pořizování rozmnoženin chráněných děl v závislosti na cíli, ke kterému je rozmnoženina pořizována, a na postavení osoby, která uvedené rozmnožování uskutečňuje.

23 — Viz rozsudek VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 64).

24 — Tamtéž, bod 65.

25 — Tamtéž, bod 67.

26 — Tamtéž, bod 68.

27 — Tamtéž, bod 69.

28 — Viz body 29 až 31 tohoto stanoviska.

29 — Zde je třeba uvést, že tomu tak patrně ve věci v původním řízení je, jak vyplývá z vysvětlení belgické vlády.

51. Zejména je nutné zdůraznit, že nelze lakonicky odpovědět na první otázku předkládajícího soudu tak, že taková úprava je vyloučena, neboť čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, na rozdíl od jejího čl. 5 odst. 2 písm. b), nerozlišuje postavení osoby pořizující rozmnoženinu a účel, k němuž je rozmnoženina pořizována, a to – stručně řečeno – podle zásady, podle které není namístě rozlišovat tam, kde zákon nerozlišuje (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

52. První závěr, ke kterému mne tato analýza vede, tak je, že členské státy nemají povinnost zavést systém výběru poplatku určeného k financování spravedlivé odměny z titulu výjimky pro reprografii ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 z multifunkčních tiskáren nebo jejich používání, který by byl diferencován podle postavení osoby, která je používá nebo podle účelu, ke kterému jsou používány.

53. Druhý závěr, který je třeba z této analýzy dovodit, je, že je sice přípustné, aby členské státy takový diferencovaný systém zavedly, ale za předpokladu, že uvedená odměna souvisí s újmou způsobenou nositeli práv z důvodu zavedení této výjimky, což předpokládá, že taková diference je založena na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích³⁰, jak to konkrétně vyplývá ze zkoumání druhé předběžné otázky předkládajícího soudu provedeného níže.

54. Proto navrhuji Soudnímu dvoru, aby na první otázku odpověděl tak, že čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že členským státům neukládá, nýbrž umožňuje, aby zavedly systém výběru poplatku určeného k financování spravedlivé odměny z titulu výjimky pro reprografii stanovené v tomto ustanovení, z multifunkčních tiskáren nebo jejich používání, který je diferencován podle postavení osoby, která je používá nebo podle účelu, ke kterému jsou používány, a to za předpokladu, že tato odměna souvisí s újmou způsobenou nositeli práv z důvodu zavedení této výjimky a taková diference je založena na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.

V – Ke stanovení paušální odměny a úměrné odměny určené k financování spravedlivé odměny (druhá otázka)

55. Podstatou druhé otázky, kterou předkládající soud klade Soudnímu dvoru je, zda ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29 musí být vykládána v tom smyslu, že členský stát opravňuje k tomu, aby pro účely financování spravedlivé odměny požadované těmito ustanoveními zavedl systém dvojí – paušální a úměrné – odměny, který má charakteristiky jako systém dotčený ve věci v původním řízení, zejména s ohledem na přiměřenou rovnováhu kterou má zajistit mezi zájmy různých dotčených osob.

56. Před zodpovězením druhé otázky předkládajícího soudu je třeba připomenout hlavní charakteristiky paušálních a úměrných odměn dotčených ve věci v původním řízení a poté uvést vysvětlení poskytnutá předkládajícím soudem.

A – Hlavní prvky belgického systému úměrných a paušálních odměn

57. Rozmnožování chráněných děl z titulu výjimky pro reprografii stanovené v čl. 22 odst. 1 bodě 4 LDA poskytuje autorům a vydavatelům³¹ grafických nebo podobných děl nárok na spravedlivou odměnu financovanou z paušální odměny stanovené v článku 59 LDA a úměrné odměny stanovené v článku 60 LDA.

30 — K tomuto požadavku viz rozsudek Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 30 až 41).

31 — Třetí otázka předkládajícího soudu se týká právě této duality příjemců spravedlivé odměny.

58. Paušální odměnu hradí výrobce, dovozce nebo nabyvatel přístrojů umožňujících rozmnožování chráněných děl uvnitř Společenství, při uvádění těchto přístrojů do oběhu v tuzemsku. Článek 1 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997 definuje dovozce a nabyvatele uvnitř Společenství, jako dovozce a nabyvatele, jejichž obchodní činnost spočívá v distribuci přístrojů. Její výše, kterou upravuje článek 2 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997, závisí na maximální rychlosti černobílého kopírování předmětného přístroje. V případě multifunkčních tiskáren takového typu, jako jsou tiskárny dotčené v původním řízení (20 až 39 kopií za minutu), činí 195,60 eura.

59. Úměrnou odměnu hradí fyzické nebo právnické osoby, které pořizují kopie chráněných děl, nebo případně namísto fyzických osob ti, kdo úplatně či bezplatně poskytují rozmnožovací přístroj k dispozici třetím osobám³² v okamžiku pořízení rozmnoženiny chráněného díla³³. Její výše se vypočte podle počtu kopií pořízených každým přístrojem a sazby, která se liší podle součinnosti povinné osoby při jejím výběru a je stanovena na 0,0201 eura za každou kopii chráněného díla, pokud povinná osoba poskytla součinnost, a na 0,0334 eura, pokud povinná osoba součinnost neposkytla³⁴.

60. Tato součinnost je definovaná v člancích 10 až 12 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997, které rozlišují mezi standardizovanou spoluprací použitelnou na vzdělávací zařízení nebo zařízení veřejného půjčování³⁵, a obecnou spoluprací, použitelnou na ostatní povinné³⁶ bez ohledu na jejich postavení³⁷, podle podmínek, které se liší podle kritérií stanovených v čl. 12 odst. 3 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997.

61. K tomu, aby osoba povinná k placení úměrné odměny mohla být označena za povinnou osobu poskytující součinnost, musí především obecně splnit svou povinnost podat prohlášení za předmětné období u společnosti pro kolektivní správu práv a předběžně zaplatit částku odpovídající počtu deklarovaných rozmnoženin chráněných děl (obecná součinnost) nebo počtu rozmnoženin chráněných děl stanoveného podle standardizované tabulky (standardizovaná součinnost).

B – Vysvětlení předkládajícího soudu

62. Předkládající soud především zdůrazňuje, že podle judikatury Soudního dvora je nutné, aby spravedlivá odměna byla vypočtena na základě kritéria újmy způsobené autorům chráněných děl zavedením výjimky. Předkládající soud však uvádí, že Soudní dvůr připustil, že pouhá schopnost přístrojů pořizovat rozmnoženiny postačuje k odůvodnění uplatnění spravedlivé odměny a konstatuje, že otázkou zůstává, do jaké výše je možné takovou odměnu stanovit, aniž se jedná o svévoli.

63. Předkládající soud kromě toho uvádí, že vzhledem k tomu, že členské státy musí zohlednit nejrelevantnější kritéria pro stanovení spravedlivé odměny, aniž by ztratily ze zřetele skutečnost, že její výši nelze oddělit od znaků zakládajících újmu, vyvstává otázka, zda členské státy mají možnost nebo povinnost nestanovit žádnou odměnu, pokud je škoda nepatrná.

32 — Viz článek 60 LDA, na který odkazuje čl. 1 bod 14 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997, který definuje osobu povinnou k přiměřené náhradě.

33 — Viz článek 15 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997.

34 — Tyto sazby jsou stanoveny na 0,0251 eura a 0,0151 eura za každou rozmnoženinu chráněného díla pořízenou prostřednictvím zařízení používaných vzdělávacím zařízením nebo veřejnou půjčovnou. Tyto sazby se kromě toho násobí dvěma v případě barevných rozmnoženin.

35 — Článek 11 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997. Tato zařízení jsou definována v čl. 1 bodech 16 a 17 této královské vyhlášky.

36 — Článek 12 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997.

37 — Viz vysvětlení uvedená ve zprávě králi předcházející přijetí královské vyhlášky ze dne 30. října 1997, *Moniteur belge*, s. 29874, 29895.

64. Předkládající soud dále v rámci zkoumání belgické právní úpravy konstatuje, že jako nejrelevantnější kritérium byla vzata v úvahu maximální rychlost černobílého kopírování, nikoliv určení pro domácí nebo komerční použití nebo technické charakteristiky přístroje, například rozmanitost jeho funkcí. Předkládající soud rovněž uvádí, že zatímco paušální odměna v případě skenerů nemůže přesáhnout určité procento z ceny, v případě jiných přístrojů je vyloučen jakýkoliv odkaz na ceny přístrojů, a to zejména v případě multifunkčních přístrojů, na které se uplatňuje nejvyšší částka, která může být uplatněna.

65. Předkládající soud z výše uvedených úvah dovozuje, že si lze klást otázku, zda výběr paušální odměny z multifunkčních tiskáren, kterou hradí výrobci, dovozci a nabyvatelé, spolu s úměrnou odměnou hrazenou jejich uživateli, nepřesahuje náhradu újmy způsobené používáním těchto tiskáren, pokud je spravedlivá a respektuje přiměřenou rovnováhu mezi právy a zájmy nositelů autorského práva a právy a zájmy uživatelů předmětů ochrany.

C – Analýza

1. K přípustnosti

66. Není namístě zabývat se dlouze přípustností druhé předběžné otázky – kterou zpochybňuje organizace Reprobel – kterážto nevyvolává velké pochybnosti. Je pravda, že se spor v původním řízení týká především výrobců multifunkčních tiskáren, kteří jsou v tomto postavení povinni odvádět pouze paušální odměnu, nikoliv úměrnou odměnu. To však nemění nic na tom, že se druhá otázka předkládajícího soudu týká obou odměn posuzovaných individuálně a systému dvojích odměn jako celku.

2. K věci samé

67. Úvodem je třeba připomenout, že s ohledem na působnost použitelné vnitrostátní právní úpravy a z důvodů uvedených výše není namístě, aby Soudní dvůr vykládal ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29.

68. Dále je třeba připomenout, že judikatura Soudního dvora týkající se výjimky pro soukromé rozmnožování uvedené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 je použitelná *per analogiam* na výjimku pro reprografii uvedenou v čl. 5 odst. 2 písm. a) téže směrnice, a to při respektování základního práva na rovné zacházení zakotveného v článku 20 Listiny základních práv Evropské unie³⁸.

69. V projednávané věci z judikatury Soudního dvora vyplývá, že účelem spravedlivé odměny je poskytnout nositelům autorského práva přiměřenou náhradu za rozmnožování chráněných děl bez jejich svolení, takže na ni musí být nahlíženo jako na protiplnění za újmu způsobenou těmto nositelům práv vyplývající z takového rozmnožování³⁹. Musí tedy být vypočtena na základě újmy způsobené nositelům autorského práva zavedením výjimky, ve věci dotčené v původním řízení výjimky pro reprografii⁴⁰.

38 — Rozsudek VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 73).

39 — Viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 39 a 40) a VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 75).

40 — Viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 42) a Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 47).

70. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že jelikož ustanovení směrnice 2001/29 tuto otázku výslovně neupravují, členské státy mají široký prostor pro uvážení pro určení formy, podmínek financování a výběru a případnou výši této odměny⁴¹.

71. Členským státům zejména přísluší, aby na svém území v mezích stanovených unijním právem stanovily nejrelevantnější kritéria pro zajištění dodržování této směrnice s přihlédnutím ke zvláštním okolnostem každého případu⁴². V tomto ohledu je třeba uvést, že to neznamená, že by členské státy byly povinny si „zvolit“ mezi kritérii – ostatně neurčitými – ta, která jsou nejrelevantnější, nýbrž pouze to, že jim přísluší, aby při dodržení cílů směrnice 2001/29, a širě unijního práva stanovily kritéria, která považují za relevantní.

72. Kromě toho, i když ustanovení směrnice neupravují výslovně ani otázku osoby povinné platit spravedlivou odměnu, takže členské státy mají též v tomto ohledu široký prostor pro uvážení⁴³, v zásadě přísluší osobě, která takovou újmu způsobila, tedy rozmnožila chráněné dílo, aniž předem požádala nositele práv o svolení, aby nahradila způsobenou újmu tím, že uhradí spravedlivou odměnu, která musí být vyplacena tomuto nositeli práv⁴⁴.

73. Soudní dvůr nicméně uznal, že v praxi může být obtížné identifikovat osoby, které tím, že pořizují rozmnoženiny, poškozují nositele výlučného práva na rozmnožování, a uložit jim povinnost nahradit těmto nositelům práv újmu⁴⁵. Soudní dvůr na druhou stranu zdůraznil, že se újma, která může vyplývat z každého soukromého použití posuzovaného individuálně, může jevit jako zanedbatelná, a v důsledku toho nedojde ke vzniku povinnosti úhrady v souladu s poslední větou bodu 35 odůvodnění směrnice 2001/29⁴⁶.

74. Soudní dvůr proto připustil, aby členské státy mohly pro účely financování spravedlivé odměny z titulu jedné či druhé výjimky stanovit odměnu, kterou platí nikoliv uživatelé rozmnožovacích zařízení a přístrojů, kteří pořizují rozmnoženiny chráněných děl, jimiž je nositelům práv působena újma, nýbrž osoby, které těmito zařízeními disponují a které je z tohoto důvodu – právně či fakticky – poskytují těmto uživatelům, nebo těmto uživatelům poskytují rozmnožovací služby⁴⁷.

75. Za účelem zajištění přiměřené rovnováhy mezi zájmy nositelů výlučného práva na rozmnožování a zájmy uživatelů zařízení a přístrojů však takový systém musí především povinným osobám umožňovat promítnout náklady na tuto odměnu do ceny poskytování těchto zařízení a přístrojů uživatelům, nebo do ceny poskytnutých rozmnožovacích služeb, takže tito uživatelé v konečném důsledku ponесou zátěž této odměny⁴⁸. Dále tento systém musí být založen na existenci nezbytné

41 — Viz bod 35 odůvodnění směrnice 2001/29 a rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 37); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 20), a Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 20).

42 — Viz rozsudek Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 21 a 22). Viz rovněž obdobné rozsudek VEWA (C-271/10, EU:C:2011:442, bod 35).

43 — Pokud jde o výjimku pro soukromé rozmnožování, viz rozsudky Stichting de Thuis kopie (C-462/09, EU:C:2011:397, bod 23) a Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 20); pokud jde o výjimku pro reprografii, viz rozsudek VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 62).

44 — Viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 44 a 45); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 23), a ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 51).

45 — Viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 46); Stichting de Thuis kopie (C-462/09, EU:C:2011:397, bod 27); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 24), a Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 23).

46 — Viz rozsudek Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 46).

47 — Viz, pokud jde o výjimku pro soukromé kopírování, rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 46 a 50); Stichting de Thuis kopie (C-462/09, EU:C:2011:397, body 27 a 29); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 24); a Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 23 a 43); pokud jde o výjimku pro reprografii, viz rozsudek VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 76).

48 — Pokud jde o výjimku pro soukromé rozmnožování, viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 46 a 49), Stichting de Thuis kopie (C-462/09, EU:C:2011:397, body 27 a 28); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 24 a 25), a ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 52); pokud jde o výjimku pro reprografii, viz rozsudek VG Wort a další (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, body 76 a 77).

souvislosti mezi uplatňováním plateb na uvedená zařízení a přístroje a jejich používáním pro účely rozmnožování chráněných děl⁴⁹, což může znamenat nutnost zajistit nárok na náhradu veškerých případně neoprávněně vyplacených odměn, které bude účinný a nepřiměřeně neztíží jejich navrácení⁵⁰.

76. Druhou otázkou předkládajícího soudu je třeba zodpovědět právě ve světle těchto údajů; nejprve budu samostatně zkoumat paušální odměnu a úměrnou odměnu a poté systém spravedlivé odměny jako celek. Nelze totiž vyloučit, že paušální odměna a úměrná odměna posuzované samostatně splňují požadavky připomenuté výše, ale posuzovány jako celek a kumulativně, jsou nepřiměřené a narušují „přiměřenou rovnováhu“, která má existovat mezi zájmy nositelů výlučného práva na rozmnožování a zájmy uživatelů reprografických zařízení a přístrojů.

77. V tomto ohledu je třeba bez dalšího uvést, že obě odměny, které jsou určeny k financování spravedlivé odměny vyžadované čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, přitom vycházejí ze zcela odlišné logiky. Paušální odměna, která je vybírána z reprografických zařízení nebo přístrojů, je založena na posouzení potenciální újmy, kterou může používání těchto zařízení nebo přístrojů způsobit nositelům práv, a tudíž na posouzení jejich pravděpodobné schopnosti způsobit takovou újmu *ex ante*. Úměrná odměna, která je vybírána z deklarovaných rozmnoženin chráněných děl, je naproti tomu založena na stanovení skutečné újmy, kterou uvedené rozmnoženiny způsobují nositelům práv, a tudíž se jedná o kvantifikaci skutečné újmy způsobené těmito nositelům *ex post*.

a) K paušální odměně

78. Paušální odměna zavedená belgickou právní úpravou má dvě hlavní charakteristiky. Zprvée odměna je hrazena výrobcí, dovozci nebo nabyvateli reprografického zařízení a přístrojů, mezi nimi i multifunkčních tiskáren dotčených ve věci v původním řízení, a to v okamžiku jejich uvedení do oběhu. Zadruhé její výše se určuje s přihlédnutím k potenciální újmě, kterou může používání těchto zařízení a přístrojů způsobit nositelům práv, přičemž vlastní výše odměny se posuzuje podle maximální rychlosti černobílého kopírování za minutu.

79. Paušální odměna tedy v zásadě musí být považována za poplatek z uvádění všech zařízení a přístrojů, které mohou sloužit k reprografii chráněných děl, na trh, který je nepřímo vybírán od jejich kupujících. Je totiž třeba uvést, že je nesporné, že výrobci, dovozci a nabyvatelé těchto zařízení a přístrojů uvnitř Společenství, kteří jsou označováni za osoby povinné k hrazení paušální odměny, mohou tuto odměnu promítnout do své maloobchodní prodejní ceny, takže tato odměna bude v konečném důsledku vždy hrazena konečnými kupujícími, tedy buď osobami, které tato zařízení a přístroje mohou používat zejména pro rozmnožování chráněných děl, nebo osobami, které je poskytují takovým osobám v rámci reprografických služeb a které je samy mohou promítnout do cen uvedených služeb.

80. Jak bylo uvedeno belgickou a rakouskou vládou, lze mít za to, že zavedení takové paušální odměny je odůvodněno existencí objektivních praktických obtíží při identifikaci osob pořizujících rozmnoženiny chráněných děl a ukládání povinnosti uhradit spravedlivou odměnu těmto osobám.

49 — Pokud jde o výjimku pro soukromé rozmnožování, viz rozsudek *Amazon.com International Sales a další* (C-521/11, EU:C:2013:515, body 28 a 33).

50 — Viz rozsudek *Amazon.com International Sales a další* (C-521/11, EU:C:2013:515, body 28 a 33).

81. V tomto ohledu je nutné zdůraznit, že skutečnost, že belgická právní úprava stanoví rovněž úměrnou odměnu vybíranou ze skutečného používání reprografických zařízení a přístrojů, sama o sobě nemůže představovat důkaz toho, že zavedení paušální odměny je neopodstatněné, jelikož svědčí o neexistenci jakýchkoliv praktických obtíží při výběru spravedlivé odměny z reprografie chráněných děl. Jinou otázkou však je, zda dualita systému spravedlivé odměny zavedeného belgickým zákonodárcem, tedy souběh paušální odměny a úměrné odměny, splňuje požadavky přiměřené rovnováhy stanovené směrnicí 2001/29, čímž se budu zabývat dále.

82. To nemění nic na tom, že paušální odměna zavedená belgickou právní úpravou musí zaručovat přiměřenou rovnováhu požadovanou směrnicí 2001/29, což vyžaduje trojí analýzu.

83. Tato přiměřená rovnováha především může být zaručena pouze tehdy, pokud existuje nutná souvislost mezi uplatňováním paušální odměny na reprografická zařízení a přístroje, a jejich předpokládaným používáním pro účely rozmnožování chráněných děl.

84. Vzhledem k tomu, že paušální odměna je v projednávané věci skutečně vybírána z uvádění všech zařízení a přístrojů, které mohou být používány pro reprografii chráněných děl ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, do oběhu, musí být taková souvislost v zásadě považována za prokázanou. Jak již Soudní dvůr měl příležitost zdůraznit v jiném kontextu, osoby, které si koupily takové multifunkční tiskárny, jako jsou tiskárny dotčené v původním řízení, jsou legitimně považovány za osoby oprávněné k jejich používání v plném rozsahu, a tedy k využívání všech funkcí, takže jejich pouhá schopnost pořizovat rozmnoženiny postačuje k odůvodnění uplatnění paušální odměny⁵¹.

85. Zadruhé přiměřená rovnováha vyžadovaná směrnicí 2001/29 předpokládá též zkoumání, zda různé úrovně paušální odměny stanovené belgickou právní úpravou zůstávají v mezích stanovených unijním právem, a zejména zásadou proporcionality.

86. Jak již bylo připomenuto výše, členské státy vskutku mají široký prostor pro uvážení zejména při stanovení úrovně spravedlivé odměny požadované z titulu výjimky pro reprografii. Volnost ponechaná členskými státy nicméně není neomezená. Členské státy musí s přihlédnutím k okolnostem každého případu používat relevantní kritéria⁵² a přitom dbát na to, aby využívání jejich prostoru pro uvážení nemělo nepříznivý dopad na fungování vnitřního trhu a nebylo tak v rozporu s cíli sledovanými směrnicí 2001/29⁵³. Vzhledem k tomu, že spravedlivá odměna a systém, na kterém je založena, musí souviset s újmou způsobenou nositelům práv prostřednictvím zhotovování rozmnoženin, její výše musí být příslušnými orgány v zásadě stanovena s přihlédnutím k relativní míře schopnosti zařízení nebo přístroje zhotovovat rozmnoženiny chráněných děl⁵⁴.

87. V projednávané věci předkládajícímu soudu přísluší, aby zkoumal, zda jednotlivé sazby stanovené belgickou právní úpravou, které jsou u kopírovacích přístrojů odstupňovány podle maximální rychlosti černobílého kopírování za minutu a které mohou v případě multifunkčních tiskáren dosahovat trojnásobku jejich maloobchodní prodejní ceny, jsou v rozumném poměru k potenciální újmě, kterou uvádění těchto přístrojů na trh představuje.

51 — Obdobně jako v případě poskytování nosičů záznamu, které mohou sloužit k rozmnožování chráněných děl z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování, fyzickým osobám, viz rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 54 až 56); Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 41 a 42), a Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 24 a 25).

52 — Viz rozsudek Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 21 a 22).

53 — Viz zejména bod 31 odůvodnění směrnice 2001/29.

54 — Viz rozsudek Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 21 a 27).

88. V tomto ohledu je pravda, jak uvedla belgická vláda, že kritérium maximální rychlosti černobílého kopírování za minutu u kopírovacích přístrojů, na kterém jsou založeny jednotlivé sazby paušální odměny, je kritériem, které do jisté míry umožňuje objektivně zvážit potenciální schopnost uvedených zařízení a přístrojů způsobit újmu. *A contrario* je též pravda, že cena zařízení nebo přístroje není objektivním hlediskem, které by mohlo tuto schopnost zhodnotit.

89. Je však rovněž pravda, že potenciální újma, která vyplývá z toho, že fyzická osoba koupí takovou multifunkční tiskárnu, jako je tiskárna dotčená ve věci v původním řízení, pro své osobní použití, není nijak srovnatelná s potenciální újmou vyplývající z koupě téže tiskárny právníkou osobou, například veřejnou knihovnou, pro účely jejího využívání zaměstnanci knihovny, či dokonce – *a fortiori* – jejího zpřístupnění veřejnosti. Stejně tak, pokud jde o srovnatelné rychlosti kopírování, schopnost potenciální újmy multifunkční tiskárny není, právě vzhledem k rozmanitosti jejích funkcí a různosti jejího použití, v ničem srovnatelná se schopností stroje speciálně navrženého pro hromadné kopírování.

90. Přiměřená rovnováha požadovaná směrnicí 2001/29, která přepokládá, že úroveň paušální odměny není zcela oddělena od znaků zakládajících újmu způsobenou nositelům práv⁵⁵, tak bude nepochybně lépe zajištěna, pokud bude vedle kritéria rychlosti kopírování přihlédnuto k jiným objektivně posouditelným hlediskům, jako je povaha nebo určení zařízení nebo přístroje uváděného do oběhu, která belgická vláda konkrétně zmiňuje – ale odmítá – ve svém vyjádření.

91. Posouzení schopnosti reprografických zařízení nebo přístrojů způsobit škodu zákonodárcem by mělo být přinejmenším založeno na dalších objektivních a aktualizovaných hlediscích, zejména statistické povahy, která mohou prokázat určitou souvislost mezi různými sazbami paušální odměny a závažností potenciální újmy u každého typu zařízení nebo přístroje.

92. V tomto ohledu lze uvést, že sazba uplatňovaná na multifunkční tiskárny schopné vytisknout 30 až 39 černobílých kopií za minutu, tedy 195,60 eura, by ve srovnání se sazbou úměrné odměny uplatňované na každou kopii chráněného díla u osoby, která poskytuje součinnost, tedy 0,0201 eura, odpovídala pořízení přibližně 9 731 kopií chráněných děl. Belgická vláda však neposkytla žádný přesný údaj, který by mohl „zdůvěryhodnit“ reálnou pravděpodobnost, že využívání multifunkční tiskárny fyzickou osobou pro její osobní použití může způsobit újmu takového rozsahu.

93. V projednávané věci je třeba zdůraznit, že belgická vláda tvrdila, že se zavedení paušální odměny opírá o předchozí studie, které byly uvedeny ve zprávě králi, jež předchází královské vyhlášce ze dne 30. října 1997. Tato zpráva konkrétně poskytuje některé tehdejší statistiky týkající se různých typů reprografických zařízení a přístrojů, na které se vztahuje paušální odměna, přičemž rozlišuje kopírovací přístroje, faxy, rozmnožovací a ofsetové stroje a pro každý typ uvádí počet používaných přístrojů, jejich průměrnou prodejní cenu a počet kopií, které umožňují pořídit. Kromě toho uvádí, že „výše paušální odměny se upravuje podle skutečného používání přístroje na trhu“, a to v zásadě na základě „informací poskytnutých zástupci výrobců“. Toto zohlednění používání přístrojů se však odráží pouze v klasifikaci kopírovacích přístrojů do sedmi kategorií definovaných podle rychlosti černobílého kopírování za minutu.

94. Soudní dvůr kromě toho nedisponuje studii, které organizace pro kolektivní správu práv musí podle čl. 26 odst. 1 královské vyhlášky ze dne 30. října 1997 pravidelně vypracovávat a které mají shrnovat řadu stanovených statistických údajů, které se týkají zejména množství pořízených kopií chráněných děl a jejich rozdělení podle oblasti činnosti.

55 — Pro výraz použitý Soudním dvorem v souvislosti s čl. 5 odst. 1 směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120), viz rozsudek VEWA (C-271/10, EU:C:2011:442, bod 37).

95. Je však na předkládajícím soudu, aby v každém případě posoudil všechny okolnosti věci. Především mu přísluší, aby posoudil relevantnost kritéria definovaného zákonodárcem pro stanovení sazeb paušální odměny a dovedl z něj důsledky. Dále mu přísluší posoudit, zda různé sazby paušální odměny mohou být považovány za přiměřené ve vztahu k závažnosti potenciální újmy způsobené nositelům práv uváděním multifunkčních tiskáren dotčených ve věci v původním řízení do oběhu.

96. Přiměřená rovnováha požadovaná judikaturou Soudního dvora konečně – zatřetí – předpokládá zkoumání toho, zda paušální odměna musí být každopádně spojena s možností dosáhnout vrácení paušální odměny, která byla zaplácena bez právního důvodu⁵⁶.

97. V tomto ohledu je nutné uvést, že Soudní dvůr dosud takový požadavek vrácení zakotvil pouze ve velmi zvláštním kontextu, konkrétně v kontextu dávky vybírané z prodeje nosičů rozmnoženin z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování uvedené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29. Situaci dotčenou ve věci v původním řízení však nelze v plném rozsahu postavit na roveň situaci dotčené ve věci Amazon.com International Sales a další.

98. Je pravda, že podobně jako v případě nosičů rozmnoženin dotčených ve věci Amazon.com International Sales a další, jsou multifunkční tiskárny svou povahou určeny k velmi různorodým využitím, z nichž některá, například tisk osobních dokumentů, nijak nesouvisí s reprografií chráněných děl. Bylo by tudíž v rozporu s přiměřenou rovnováhou vyžadovanou směrnicí 2001/29, aby od osob, které takové multifunkční tiskárny používají pouze pro jiné účely, než je rozmnožování chráněných děl, bylo požadováno, aby platily takovou odměnu.

99. Je však třeba mít rovněž na paměti, že působnost výjimky pro soukromé rozmnožování, jak již bylo připomenuto v rámci analýzy první předběžné otázky, je *ratione materiae* užší než působnost výjimky pro reprografii. Výjimka pro soukromé rozmnožování se týká pouze fyzických osob, které chtějí pořizovat rozmnoženiny chráněných děl pro soukromé účely, takže je relativně snadné zavést systém poplatků ze soukromých rozmnoženin na všech záznamových nosičích spojený s mechanismem umožňujícím vrácení poplatků osobám, které o něj legitimně požádají.

100. Naproti tomu z rozmnožování chráněných děl z titulu výjimky pro reprografii musí v zásadě plynout spravedlivá odměna, a to bez ohledu na osobu, která rozmnoženinu pořizuje. Jak přitom uvedla rakouská vláda, kontrola používání multifunkčních tiskáren pro rozmnožování chráněných děl u každé fyzické nebo právnické osoby, která si ji pořídila, naráží na značné praktické obtíže, které jsou totožné právě s obtížemi, na kterých je založena samotná přípustnost paušální odměny.

101. Proto tedy skutečnost, že paušální odměna není spojena s mechanismem vrácení, nemůže být *per se* považována za porušení přiměřené rovnováhy vyžadované směrnicí 2001/29. Naopak zcela jiná je otázka, zda neexistence mechanismu vrácení paušální odměny osobám, které hradí úměrnou odměnu, může narušovat uvedenou rovnováhu, což je otázka, kterou se budu zabývat níže.

b) K úměrné odměně

102. Úměrná odměna zavedená belgickou právní úpravou je v podstatě poplatkem za používání nebo skutečné provozování všech zařízení nebo přístrojů, které mohou rozmnožovat chráněná díla, například multifunkčních tiskáren dotčených v původním řízení, jejichž výše se v zásadě stanoví s ohledem na skutečnou újmu, kterou toto používání nebo provozování skutečně způsobilo nositelům práv. Úměrná odměna je totiž přímo hrazena nabyvateli/uživateli reprografických zařízení a přístrojů, kteří pořizují rozmnoženiny chráněných děl, nebo je na ně přenesena osobou, které jim taková

56 — Viz rozsudek Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 30 až 32).

zařízení nebo přístroje dávají k dispozici. Její výše je kromě toho stanovována v době splatnosti na základě vlastních prohlášení uživatelů reprografických zařízení nebo přístrojů, ve kterém se uvádí počet kopií chráněných děl pořízených za předmětné období nebo jsou v nich uvedeny údaje, které jsou v tomto ohledu nezbytné.

103. Na první pohled je tak možné mít za to, že belgická právní úprava tím, že – přímo nebo nepřímo – ukládá uživatelům reprografického zařízení nebo přístrojů povinnost platit úměrnou odměnu podle počtu rozmnoženin chráněných děl, které pořizují, zajišťuje spravedlivý výběr odměny požadované směrnicí 2001/29 jak pro nositele práv, tak pro tyto uživatele, a odpovídá tudíž požadavkům přiměřené rovnováhy stanovené touto směrnicí.

104. Nicméně je třeba zdůraznit, že působnost úměrné odměny *ratione materiae* vyvolala mezi účastníky řízení diskusi. Belgická vláda totiž tvrdila, že ji neplatí jednotlivci – uživatelé reprografických zařízení nebo přístrojů, avšak neuvedla skutečnosti odůvodňující tvrzení, které nevyplývá z belgické právní úpravy. Organizace Repobel na jednání potvrdila, že úměrná odměna je požadována pouze od velkých uživatelů nebo provozovatelů tzv. copy-shopů, tedy od profesionálů využívajících rozmnoženiny ve velkém množství, a uvedla, že výběr této odměny u jednotlivců není možný – prakticky ale i právně – jelikož dohled, který by vyžadoval, by porušoval právo na respektování soukromého života. Podle společnosti Epson by se naopak měla uplatňovat bez rozlišování podle uživatele nebo účelu rozmnožování.

105. V tomto ohledu je nutné uvést, že Soudnímu dvoru nepřislouží vykládat vnitrostátní právo, takže pouze může vrátit tento bod ke zkoumání předkládajícímu soudu, a s ohledem na prostor pro uvážení, kterým členské státy disponují pro určení osob povinných ke spravedlivé odměně, závěr, ke kterému v tomto ohledu dospěje, může mít dopad pouze na posouzení slučitelnosti souběhu paušální odměny a úměrné odměny s požadavky směrnice 2001/29.

106. Pozornost však vyžadují především podmínky stanovení výše úměrné odměny, jež se liší podle součinnosti uživatele. Společnost Epson a Komise zejména tvrdí, že tato součinnost nesouvisí s újmou, takže úměrná odměna je neúměrná a narušuje přiměřenou rovnováhu vyžadovanou směrnicí 2001/29.

107. V tomto ohledu je nutné znovu připomenout, že členské státy mají široký prostor pro uvážení při stanovení výše spravedlivé odměny a podmínek jejího výběru. To nemění nic na tom, že rozdíl v sazbě používané na osoby povinné k placení úměrné odměny podle toho, zda poskytují – nebo neposkytují – součinnost při jejím výběru, musí být odůvodněn kritériem, které je objektivní, přiměřené a úměrné sledovanému cíli.

108. V projednávané věci je úměrná odměna, jejímž účelem je financování spravedlivé odměny vyžadované čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29, založena na určení počtu rozmnoženin chráněných děl, které byly pořízeny uživateli reprografických zařízení a přístrojů v průběhu daného období, a úzce tak závisí na součinnosti těchto uživatelů.

109. Úprava výše úměrné odměny vybírané z každé rozmnoženiny v závislosti na součinnosti uvedených uživatelů, patrně není, s ohledem na její cíl, prostředky, které mohou být legálně použity za účelem dosažení tohoto cíle a náklady, ke kterým toto použití může vést, *per se* zcela svévolná nebo zjevně nepřiměřená.

110. Belgická vláda však neposkytla žádné vysvětlení, pokud jde o skutečnosti, které mohou odůvodnit změnu mezi uplatňovanými částkami na dvojnásobek. Nic v LDA, královské vyhlášce ze dne 30. října 1997 ani zprávě předložené králi před přijetím uvedené vyhlášky neprokazuje zejména to, že tento rozdíl je objektivně odůvodněn dodatečnými náklady, které jsou inherentní výběru úměrné odměny v případě, že povinná osoba neposkytuje součinnost, ačkoliv Státní rada ve svém stanovisku ze dne

9. prosince 1997 k návrhu královské vyhlášky, která byla definitivně přijata dne 30. října 1997⁵⁷, na tento aspekt poukázala.

111. Je však na předkládajícím soudu, aby s přihlédnutím k vysvětlení případně poskytnutému belgickou vládou zkoumal, zda je tento rozdíl objektivně odůvodněný a přiměřený sledovanému cíli.

c) K systému dvojích odměn jako celku

112. Zbývá zkoumat otázku, zda směrnice 2001/29 musí být vykládána tak, že brání dvojímu systému paušální odměny a úměrné odměny, který zavedl belgický zákonodárce. Konkrétně se jedná o zkoumání toho, zda může být s ohledem na požadavky přiměřené rovnováhy stanovené směrnicí 2001/29, považováno za legitimní, že se souběžně vybírá úměrná odměna od osob používajících reprografická zařízení nebo přístroje vypočtená podle počtu rozmnoženin chráněného díla, které tyto osoby skutečně pořídily za dané období, a má tak nahradit újmu, která byla skutečně způsobena nositelům práv, ačkoliv se má za to, že stejné osoby již přímo nebo nepřímo zaplatily paušální odměnu vybíranou v okamžiku pořízení používaného zařízení nebo přístroje.

113. V tomto ohledu je třeba bez dalšího připomenout, že – jak vyplývá z úvah uvedených výše – vzhledem k tomu, že podmínky výběru i výše spravedlivé odměny spadají do prostoru pro uvážení, který je přiznán členským státům, je v zásadě možné, aby financovaly spravedlivou odměnu z titulu výjimky pro reprografii buď výběrem paušální odměny, nebo úměrné odměny, pokud nenaruší přiměřenou rovnováhu mezi zájmy nositelů výlučného práva na rozmnožování a zájmy uživatelů reprografických zařízení nebo přístrojů vyžadovanou směrnicí 2001/29.

114. Naproti tomu souběžný výběr paušální odměny z titulu pořízení reprografického zařízení nebo přístroje a úměrné odměny titulu skutečného používání tohoto zařízení nebo přístroje pro účely rozmnožování chráněných děl u téže osoby není v zásadě přípustný s ohledem na požadavky přiměřené rovnováhy vyžadované směrnicí 2001/29⁵⁸.

115. Vzhledem k tomu, že belgická právní úprava stanoví výběr úměrné odměny, která by měla odpovídat skutečné újmě vzniklé nositelům práv z důvodu skutečného používání reprografických zařízení nebo přístrojů pro účely rozmnožování chráněných děl, nelze považovat výběr dodatečné paušální odměny odpovídající potenciální újmě, kterou mohlo uvádění stejných zařízení a přístrojů způsobit nositelům práv, za stav odpovídající požadavkům přiměřené rovnováhy vyžadované směrnicí 2001/29.

116. I když je pravda, jak již bylo zdůrazněno při řadě příležitostí⁵⁹, že členské státy mají široký prostor pro uvážení pro stanovení formy, podmínek financování, a případně úrovně spravedlivé odměny požadované směrnicí 2001/29, výkon pravomoci, která jim je takto přiznána, není neomezený a musí v každém případě zaručovat dodržování přiměřené rovnováhy požadované uvedenou směrnicí. Vnitrostátní zákonodárce především nemůže vykonávat uvedenou pravomoc v rozporu se zásadou zákazu diskriminace nebo svévolně. Belgický zákonodárce tím, že za určitých okolností stanoví osobám používajícím pro účely rozmnožování chráněných děl reprografická zařízení nebo přístroje stanoví povinnost zaplatit postupně a bez dalšího paušální odměnu a úměrnou odměnu, však neodůvodněně narušuje přiměřenou rovnováhu, kterou má zachovávat mezi právy a zájmy nositelů autorských práv a právy a zájmy uvedených osob.

57 — Viz komentář k článku 6, *Moniteur belge* ze dne 7. listopadu 1997, s. 29 910.

58 — Kromě toho je v tomto ohledu třeba uvést, že belgická vláda neuvedla žádnou skutečnost, která by mohla objektivně odůvodnit to, že pouze právnícké osoby jsou povinny platit současně paušální odměnu a přiměřenou odměnu, na rozdíl od fyzických osob, na které se nevztahuje povinnost platit přiměřenou odměnu.

59 — Viz zejména body 38 a 70 tohoto stanoviska.

117. Tato úměrná odměna, které nejlépe zajišťuje přiměřenou rovnováhu požadovanou směrnicí 2001/29, jelikož se určuje podle újmy, jež je v zásadě skutečná, která byla způsobena nositelům práv, může být v konečném důsledku vybrána pouze za podmínky, že bylo prokázáno, že její výše byla skutečně stanovena s přihlédnutím k paušální odměně, která již byla vybrána, nebo za podmínky, že povinná osoba může současně, nebo *a posteriori* dosáhnout vrácení paušální odměny, která byla přímo vybrána při nabytí použitého reprografického zařízení nebo přístroje, nebo snížením částky, kterou nepřímou odvedla z titulu této paušální odměny.

118. Jakékoliv opačné řešení by totiž téměř nevyhnutelně vedlo k tomu, že by stejná osoba byla povinna uhradit spravedlivou odměnu požadovanou čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2009/29 dvakrát, což by nebylo v souladu s přiměřenou rovnováhou požadovanou uvedenou směrnicí. V řízení však nebylo tvrzeno – a žádná skutečnost ve spisu Soudnímu dvoru neumožňuje, aby tak konstatoval – že belgická právní úprava dotčená v původním řízení splňuje jednu či druhou z těchto podmínek. Předkládajícímu soudu nicméně přísluší, aby provedl ověření, která jsou v tomto ohledu nezbytná, a z nich dovedl příslušné závěry.

d) Závěry

119. Výše uvedené úvahy mě vedou ke třem následujícím závěrům.

120. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že v zásadě nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která pro účely financování spravedlivé odměny, k níž vzniká povinnost z titulu výjimky pro reprografii na základě tohoto ustanovení, stanoví výběr paušální odměny z uvedení reprografických zařízení a přístrojů do oběhu od výrobců, dovozců nebo nabyvatelů tohoto vybavení a přístrojů, a to zaprvé pokud je tato odměna vybírána jednotně a nediskriminačně; zadruhé výrobci, dovozci nebo nabyvatelé mohou částku, k jejímuž zaplacení jsou povinni, přenést na uživatele těchto zařízení a přístrojů a zatřetí její výše je přiměřená závažnosti potenciální újmy, kterou toto uvedení do oběhu může způsobit nositelům práv, přičemž je na předkládajícím soudu, aby tyto skutečnosti ověřil.

121. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že v zásadě nebrání takové právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která pro účely financování spravedlivé odměny splatné z titulu výjimky pro reprografii podle tohoto ustanovení, stanoví výběr úměrné odměny určené vynásobením počtu pořízených rozmnoženin jednou nebo několika sazbami od fyzických nebo právnických osob, které tato reprografická zařízení a přístroje používají pro účely rozmnožování chráněných děl nebo, namísto nich, od osob, které taková zařízení a přístroje dávají k dispozici třetím osobám, pokud se zaprvé tato odměna vybírá jednotně a nediskriminačně a zadruhé uplatňovaná diference sazeb je založena na objektivních, přiměřených a úměrných kritériích, přičemž je na předkládajícím soudu, aby tyto skutečnosti ověřil.

122. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která pro účely financování spravedlivé odměny splatné z titulu výjimky pro reprografii, kterou stanoví tato vnitrostátní právní úprava, postupný a kumulativní výběr paušální odměny z nabytí reprografického zařízení nebo přístroje, a následně úměrné odměny z jeho používání pro účely rozmnožování chráněných děl od téže osoby, aniž je v rámci úměrné odměny skutečně zohledněna částka vybraná z titulu paušální odměny nebo aniž stanoví, že tato osoba může dosáhnout vrácení nebo odpočtu zaplacené paušální odměny.

VI – K příjemcům odměny (třetí otázka)

123. Podstatou třetí otázky, kterou předkládající soud klade Soudnímu dvoru je, zda čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy opravňuje k tomu, aby polovinu spravedlivé odměny upravené v tomto ustanovení přidělily vydavatelům děl vytvořených autory, aniž by vydavatelé měli povinnosti alespoň nepřímo poskytnout autorům část této odměny.

124. Článek 2 písm. a) směrnice 2001/29 stanoví, že pouze autoři mají výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování svých děl jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech.

125. Vydavatelé tedy nepatří mezi nositele výlučného práva na rozmnožování, které je chráněno směrnicí 2001/29, například na rozdíl od výrobců zvukových záznamů nebo výrobců prvotních záznamů filmů uvedených v čl. 2 písm. c) a d) této směrnice, jejichž investice nezbytné pro vytvoření takových produktů, jako jsou zvukové záznamy, filmy nebo multimediální výrobky, jsou považovány za značné, a tudíž mohou odůvodnit odpovídající právní ochranu⁶⁰.

126. Rovněž je třeba uvést, že čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29 přiznává pouze autorům právo udělit svolení nebo zakázat jakoukoliv formu veřejného rozšiřování originálů jejich děl nebo jejich rozmnoženin prodejem nebo jiným způsobem.

127. Vydavatelé tak v zásadě nemohou být příjemci spravedlivé odměny z titulu výjimek z uvedeného výlučného práva na rozmnožování stanoveného v čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, která má být vyplácena pouze nositelům práv uvedených v článku 2 uvedené směrnice nebo z ní mají mít prospěch pouze nositelé práv nebo jejich právní nástupci.

128. Soudní dvůr totiž rozhodl, že směrnice 2001/29 členským státům neukládá, aby nositelům práv nebo jejich právním nástupcům vyplácely celou spravedlivou odměnu v hotovosti, ani nezakazuje, aby v rámci širokého prostoru pro uvážení, kterým disponují, stanovily, že část této odměny se vyplácí nepřímo prostřednictvím sociálních a kulturních zařízení, která byla zřízena v jejich prospěch, to však za podmínky, že jim tato zařízení skutečně slouží ku prospěchu a že způsoby fungování uvedených zařízení nejsou diskriminační⁶¹.

129. Takový systém nepřímého výběru prostředků na spravedlivou odměnu odpovídá jednomu z cílů vhodné právní ochrany práv duševního vlastnictví uvedených ve směrnici 2001/29, kterým je – jak vyplývá z bodů 10 a 11 odůvodnění této směrnice – zajistit, aby evropská kulturní tvořivost a produkce získaly nezbytné zdroje, které jim umožní pokračovat v jejich tvůrčí a umělecké práci, a zajistit ochranu nezávislosti a důstojnosti tvůrců a výkonných umělců⁶².

130. Není však možné žádným způsobem stavět vydavatele na roveň sociálním a kulturním zařízením zřízeným ve prospěch autorů a v řízení ani nebylo tvrzeno – nebo *a fortiori* prokázáno – že z odměny vyplácené vydavatelům v konečném důsledku mají skutečně prospěch autoři.

131. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 tak musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy přidělovaly část spravedlivé odměny upravené v tomto ustanovení vydavatelům děl vytvořených autory, aniž by vydavatelům byla uložena povinnost použít tuto část – alespoň nepřímo – ve prospěch autorů.

60 — Viz bod 10 odůvodnění směrnice 2001/29.

61 — Viz rozsudek Amazon.com International Sales a další (C-521/11, EU:C:2013:515, body 49, 50 a 53).

62 — Tamtéž, bod 52.

132. Podle vysvětlení poskytnutého belgickou vládou a organizací Repobel je však odměna, která je vyplácena vydavatelům, odměnou *sui generis*, která byla belgickým zákonodárcem zavedena vedle směrnice 2001/29 ze zvláštních důvodů kulturní politiky.

133. V tomto ohledu je třeba především uvést, že belgická vláda nijak netvrdila, že se na tuto spravedlivou odměnu *sui generis* vztahuje bod 36 odůvodnění směrnice 2001/29⁶³, že například slouží jako náhrada újmy vyplývající ze „zvláštních úkonů rozmnožování uskutečněných veřejně přístupnými knihovny, vzdělávacími zařízeními nebo muzei nebo archivy, které nesledují přímý ani nepřímý hospodářský nebo komerční prospěch“ uvedená v čl. 5 odst. 2 písm. c) této směrnice.

134. Dále je třeba zdůraznit, že výklad belgické právní úpravy, který obhajuje organizace Repobel a belgická vláda, který nevyplývá z předkládacího rozhodnutí, se v zásadě opírá o přípravné práce na královské vyhlášce ze dne 30. října 1997. Zpráva králi, která předchází této vyhlášce, totiž⁶⁴ v bodě 2.1 uvádí, že původními nositeli nároku na odměnu jsou autoři a vydavatelé, přičemž autor je definován v čl. 6 prvním pododstavci LDA jako fyzická osoba, která dílo vytvořila, Tato zpráva uvádí, že i když LDA nedefinuje vydavatele, přiznává mu právo na odměnu *ab initio*, které nelze považovat za autorské právo.

135. Rovněž lze uvést, že Státní rada ve svém stanovisku k návrhu královské vyhlášky, která byla definitivně přijata dne 30. října 1997, pouze uvedla, že odměna stanovená v článku 59 LDA, k níž vzniká povinnost z důvodu rozmnožování chráněných děl, musí být vyplácena autorům a vydavatelům, jejichž díla byla skutečně rozmnožována a podle čl. 61 třetího pododstavce LDA se rozděluje rovným dílem mezi autory a vydavatele.

136. Belgický zákonodárce tak prostřednictvím článků 59 až 61 LDA zavedl ve prospěch autorů spravedlivou odměnu upravenou v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 a ve prospěch vydavatelů zavedl zvláštní odměnu, přičemž obě se vybírají současně a vztahují se na ně stejné podmínky.

137. S ohledem na tato tvrzení je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce nepřísluší, aby vykládal vnitrostátní právo, nebo aby *a fortiori* posuzoval správnost výkladu vlastního vnitrostátního práva členským státem. Je tedy na předkládajícím soudu, aby určil, zda vnitrostátní právní úprava zavádí vlastní náhradu pro vydavatele, která se liší od spravedlivé odměny, jež náleží autorům podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29.

138. Z tohoto hlediska je nutné konstatovat, že podstatou třetí otázky předkládacího soudu je, zda směrnice 2001/29 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy vedle jejich ustanovení zavedly takovou zvláštní odměnu ve prospěch vydavatelů chráněných děl, jako je odměna dotčená v původním řízení.

139. Mám za to, že tato otázka v zásadě – s jedním upřesněním – vyžaduje zápornou odpověď.

140. Směrnice 2001/29, která – jak vyplývá z jejího názvu – harmonizuje pouze některé aspekty autorského práva a práv s ním souvisejících, totiž neobsahuje žádné ustanovení, které by bránilo tomu, aby právo členských států zavedlo takovou zvláštní náhradu ve prospěch vydavatelů, jako je náhrada dotčená ve věci v původním řízení, která má nahradit újmu, jež vydavatelům vzniká z důvodu uvádění reprografických zařízení a přístrojů na trh a jejich používání.

63 — Tento bod odůvodnění uvádí, že „[č]lenské státy mohou stanovit spravedlivou odměnu pro nositele práva rovněž při uplatňování volitelných ustanovení o výjimkách nebo omezeních, která nevyžadují takovou náhradu“.

64 — Viz část II – Mechanismus zákonné licence, bod 2.1, s. 29878.

141. Jinak by tomu mohlo být pouze v případě, že by bylo prokázáno, že zavedení této zvláštní odměny ve prospěch vydavatelů má nepříznivý vliv na spravedlivou odměnu, na kterou mají autoři nárok na základě směrnice 2001/29. Nicméně vzhledem k tomu, že členské státy mají široký prostor pro uvážení zejména při stanovení výše spravedlivé odměny upravené v čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29, je nutné uvést, že ze spisu nevyplývá a v řízení nebylo tvrzeno, že se odměna pro vydavatele vybírá a vyplácí na úkor spravedlivé odměny vyplácené autorům.

142. Předkládajícímu soudu však přísluší, aby v tomto ohledu provedl nezbytná ověření.

143. Směrnice 2001/29 tudíž musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členské státy zavedly zvláštní odměnu ve prospěch vydavatelů, která je určena k náhradě újmy, jež vydavatelům vzniká z důvodu uvádění reprografických zařízení a přístrojů na trh a jejich používání, pokud tato odměna není vybírána a vyplácena na úkor spravedlivé odměny splatné autorům na základě čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29. Předkládajícímu soudu přísluší, aby v tomto ohledu provedl nezbytná ověření.

VII – K výběru spravedlivé odměny z hudebnin (čtvrtá otázka)

144. Podstatou čtvrté otázky, kterou předkládající soud klade Soudnímu dvoru je, zda čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že členské státy opravňuje k zavedení systému výběru spravedlivé odměny, který se může vztahovat na rozmnoženiny hudebnin a nelegální rozmnoženiny.

145. Při zodpovídání této otázky je třeba rozlišovat mezi rozmnoženinami hudebnin a nelegálními rozmnoženinami.

146. Soudní dvůr především ve svém rozsudku ACI Adam a další⁶⁵ rozhodl, že čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 ve spojení s odstavcem 5 tohoto článku musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která nerozlišuje situaci, kdy zdroj, ze kterého se rozmnoženina pro soukromé použití pořizuje, je legální, od situace, kdy je tento zdroj nelegální. Tento rozsudek byl potvrzen rozsudkem Copydan Båndkopi⁶⁶. Jsem toho názoru, že obdobně a ze stejných důvodů musí být čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 vykládán ve stejném smyslu, pokud jde o nelegální rozmnoženiny.

147. Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 dále z působnosti výjimky pro účely reprografie výslovně vylučuje hudebniny. Směrnice 2001/29 tak nemůže být vykládána v tom smyslu, že členským státům umožňuje, aby zavedly systém výběru spravedlivé odměny, který se může vztahovat na rozmnoženiny hudebnin, a to z důvodů, které jsou v podstatě totožné s důvody, které uvedl Soudní dvůr ve svém rozsudku Copydan Båndkopi⁶⁷.

148. V důsledku toho navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy zavedly systém výběru spravedlivé odměny, který se může vztahovat na rozmnoženiny hudebnin a nelegální rozmnoženiny.

65 — C-435/12, EU:C:2014:254, body 20 až 58.

66 — C-463/12, EU:C:2015:144, body 74 až 79.

67 — C-463/12, EU:C:2015:144, body 74 až 79.

VIII – Závěry

149. Navrhuji tedy, aby Soudní dvůr odpověděl na čtyři předběžné otázky položené cour d'appel de Bruxelles takto:

„1) Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že členským státům neukládá, nýbrž umožňuje, aby zavedly systém výběru poplatku určeného k financování spravedlivé odměny z titulu výjimky pro reprografii stanovené v tomto ustanovení, z multifunkčních tiskáren nebo jejich používání, který je diferencován podle postavení osoby, která je používá nebo podle účelu, ke kterému jsou používány, a to za předpokladu, že tato odměna nadále souvisí s újmou způsobenou nositeli práv z důvodu zavedení této výjimky a taková diference je založena na objektivních, transparentních a nediskriminačních kritériích.

2) Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že v zásadě nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která pro účely financování spravedlivé odměny, k níž vzniká povinnost z titulu výjimky pro reprografii podle tohoto ustanovení, stanoví:

- výběr paušální odměny z uvedení reprografických zařízení a přístrojů do oběhu od výrobců, dovozců nebo nabyvatelů tohoto vybavení a přístrojů, a to zaprvé pokud je tato odměna vybírána jednotně a nediskriminačně; zadruhé výrobci, dovozci nebo nabyvatelé mohou částku, k jejímuž zaplacení jsou povinni, přenést na uživatele těchto zařízení a přístrojů a zatřetí její výše je přiměřená závažnosti potenciální újmy, kterou toto uvedení do oběhu může způsobit nositelům práv, přičemž je na předkládajícím soudu, aby ověřil tyto skutečnosti, nebo
- výběr úměrné odměny stanovené vynásobením počtu pořízených rozmnoženin, a to jednou nebo několika sazbami, od fyzických nebo právnických osob, které tato reprografická zařízení a přístroje používají pro účely rozmnožování chráněných děl, nebo, namísto prvně uvedených, od osob, které taková zařízení a přístroje dávají k dispozici třetím osobám, pokud se zaprvé tato odměna vybírá jednotně a nediskriminačně a zadruhé uplatňovaná diference sazeb je založena na objektivních, přiměřených a úměrných kritériích, přičemž je na předkládajícím soudu, aby tyto skutečnosti ověřil.

Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být naproti tomu vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která pro účely financování spravedlivé odměny, k níž vzniká povinnost z titulu výjimky pro reprografii, kterou tato vnitrostátní právní úprava stanoví, postupný a kumulativní výběr paušální odměny z nabytí reprografického zařízení nebo přístroje, a následně úměrné odměny z jeho používání pro účely rozmnožování chráněných děl od téže osoby, aniž byla v rámci úměrné odměny skutečně zohledněna částka vybraná z titulu paušální odměny nebo aniž stanovila, že tato osoba může dosáhnout vrácení nebo odpočtu zaplacené paušální odměny.

3) Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy přidělovaly část spravedlivé odměny upravené v tomto ustanovení vydavatelům děl vytvořených autory, aniž by vydavatelům byla stanovena povinnost použít tuto část – alespoň nepřímo – ve prospěch autorů.

Směrnice 2001/29 však musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členské státy zavedly zvláštní odměnu ve prospěch vydavatelů, která je určena k náhradě újmy, jež vydavatelům vzniká z důvodu uvádění reprografických zařízení a přístrojů na trh a jejich

používání, pokud tato odměna není vybírána a vyplácena na úkor spravedlivé odměny splatné autorům na základě čl. 5 odst. 2 písm. a) a b) směrnice 2001/29. Předkládajícímu soudu přísluší, aby v tomto ohledu provedl nezbytná ověření.

- 4) Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členské státy zavedly systém výběru spravedlivé odměny, který se může vztahovat na rozmnoženiny hudebnin a nelegální rozmnoženiny.“